

Передмова

Гуманітаризація сучасної освіти спрямована, головним чином, на інтелектуальний та моральний розвиток особистості, підвищення рівня загальної освіченості майбутнього фахівця, що є важливою умовою для подальшого професійного визначення.

Новітні технології навчання, які передбачають застосування комп'ютерів, мультимедійних систем, аудіовізуальних засобів, дозволяють значною мірою активізувати процес оволодіння інформацією. Проте і сьогодні найбільш доступним для більшості студентів залишається робота з підручниками, навчальними посібниками, монографіями, довідниковою літературою.

Мета цього посібника – об'єктивно, з позицій сучасної науки, викласти дисципліну «Міжнародні відносини та зовнішня політика (перша половина ХХ століття)».

Історія міжнародних відносин та зовнішньої політики пережила, як відомо, зміну чотирьох світових порядків – Вестфальського (1648 - 1814), Віденського (1814 - 1919), Версальського (1919 - 1945) та Потсдамського (1945 - 1989). Правда, деякі, переважно західні дослідники, прийшли до висновку, що Потсдамський світовий порядок почав розпадатися ще у 1950-ті роки. Так, Бжезинський З. стверджує, що реально біполярний світ проіснував лише до 1957 року (Foreign Affairs. – 1972. – October. – P. 207). Для Холсті К. цей період продовжувався з 1955 до 1975 років (Holsty K.Y. International Politics. A Frame – work for Analysis. Englewood Cliffs, 1972. – P. 92-94). Гопкінс Р. та Менсбах Р. виділили два етапи існування біполярної системи – період «жорсткої біполярності» (1947 – 1956 роки) і «вільної біполярності» (1957-1962) (Foreign Affairs. – 1972. – October. – P. 208-209). Гріффіт У. і Спеніер С. вважали, що біполярний світ протримався лише до 1962 року, тобто до Карибської кризи, після чого почався крах Потсдамського світопорядку (Griffith W.E. The Sino-Soviet Rift. – Cambridge,

1964. – P.S.; Spanier S.W. James Nations Play: Analyzing International Politics. – N.Y., 1972. – P. 82). Спігель С. та Улам А., в свою чергу, стверджували, що руйнування Потсдамського світопорядку співпало з початком війни в Кореї у 1951-ому році (Public Policy. – Winter. – 1970. – P. 384). Ласвелл Х. і Каплан М. вважали, наприклад, що зміцнення позицій Великобританії в якості нової сили в Європі на початку 1950-х років дозволило говорити про наявність не двох, а трьох «полюсів сили» у Потсдамській системі міжнародних відносин (Laswell H.D. and Kaplan N. Power and Society: a Framework for Political Inquiry. – New Haven, 1951. – P. 256-258). Але не так просто дати відповідь в якому часі, історичному вимірі людство живе сьогодні, чим характеризується постбіполярна епоха, які її ознаки, специфічні риси, особливості?

У навчально-методичному посібнику розглядаються Версальський та частково Потсдамський світові порядки.

Автор не претендує на повне висвітлення всіх подій міжнародних відносин та зовнішньої політики першої половини ХХ століття і на остаточні висновки.